

deputies or procedure of conducting of elections.

- Ask voters for whom they are going to vote for.
- To base conclusions on unconfirmed or undocumented facts.
- Use their status to commit actions that don't relate to the observation of election process.

IV. The rights and responsibilities of representatives of the mass media (journalists):

In accordance with the electoral legislation of the Republic of Tajikistan, the mass media covers the processes of preparing for and conducting elections, counting votes, compiling and publicizing the voting results, as well as the decisions made by the election commissions.

Representatives (journalists) of the local press, television and radio stations, and other media shall have the right, upon presenting their identification cards, to be familiarized with the decisions and protocols of the election commissions on the voting results, of election, and to present reliable information concerning the preparation for and conducting of elections in any form specified by the corresponding legislation of the Republic of Tajikistan.

On Election Day and during the process of voting, counting and summarizing the voting results, representatives (journalists) of the mass media enjoy the same rights and responsibilities that national observers have in accordance with the electoral legislation of the Republic of Tajikistan.

Accredited foreign journalists also enjoy the same rights and responsibilities that local mass media journalists have in accordance with the electoral legislation of the Republic of Tajikistan and with universally recognized principles and norms of international rights.

НИЗОМНОМА
оид ба тартиби иштироки нозирон
дар интихобот

ПОЛОЖЕНИЕ
о порядке участия наблюдателей
на выборах

REGULATION
for Election Observation Procedures

МУНДАРИЧА СОДЕРЖАНИЕ TABLE OF CONTENT

НИЗОМНОМА дар бораи тартиби иштироки намояндагон - нозирон дар интиҳоботи Маҷлиси Олӣ ва Маҷлисиҳои маҳаллии вакилони халқи Ҷумҳурии Тоҷикистон (бо забони тоҷикӣ)	4
НИЗОМНОМА дар бораи тартиби иштироки намояндагон - нозирон дар интиҳоботи Маҷлиси Олӣ ва Маҷлисиҳои маҳаллии вакилони халқи Ҷумҳурии Тоҷикистон (бо забони русӣ)	16
НИЗОМНОМА дар бораи тартиби иштироки намояндагон - нозирон дар интиҳоботи Маҷлиси Олӣ ва Маҷлисиҳои маҳаллии вакилони халқи Ҷумҳурии Тоҷикистон (бо забони англисӣ)	28
ПОЛОЖЕНИЕ о порядке участия представителей-наблюдателей на выборах Маджлиси Оли и местных Маджлисов народных депутатов Республики Таджикистан (на таджикском языке)	4
ПОЛОЖЕНИЕ о порядке участия представителей-наблюдателей на выборах Маджлиси Оли и местных Маджлисов народных депутатов Республики Таджикистан (на русском языке)	16
ПОЛОЖЕНИЕ о порядке участия представителей-наблюдателей на выборах Маджлиси Оли и местных Маджлисов народных депутатов Республики Таджикистан (на английском языке)	28
REGULATION on the procedures for the participation of representatives-observers during the elections of the Majlisi Oli and the local Majlis of People's Deputies of the Republic of Tajikistan (in Tajik)	4
REGULATION on the procedures for the participation of representatives-observers during the elections of the Majlisi Oli and the local Majlis of People's Deputies of the Republic of Tajikistan (in Russian)	16
REGULATION on the procedures for the participation of representatives-observers during the elections of the Majlisi Oli and the local Majlis of People's Deputies of the Republic of Tajikistan (in English)	28

III. Rights and responsibilities of international (foreign) observers.

1. International (foreign) observers have the right to:

- Obtain documents, which regulate the process of elections and obtain necessary information and copies of electoral documents in the precinct election stations.
- Be in contact with political parties and individual candidates, who participate in the elections.
- Freely attend any polling station or voting premises, including on day of elections.
- Observe the process of voting, counting of votes and determining the outcomes in condition that provide visibility of ballot counting.
- Get familiarized with the results of considered complaints (statements) and remarks with regard to violation of electoral legislation.
- Inform representatives of the electoral commissions about their observations without intervening in their work.
- Freely express their point of view about preparation and conduction of elections after the elections.
- Submit their conclusion on observation of the election process to the Central Commission for Elections and Referenda.

2. International (foreign) observers do not have the right to:

- Be present in the polling booth.
- Influence voters and disseminate any kind of propaganda material and literature.
- Express any advantages of political parties, candidates to

and draw attention of the chairman of the election commission to any cases of violations of the law;

- To appeal the decision and actions (or inactions) of the election commission to a higher-level election commission or to the courts;
- To be present at the re-counting of the votes at the corresponding election commission, if this occurs.

2. The representatives (observers) of political parties and candidates do not have the right:

- To distribute ballots to voters;
- To sign the list, at the request of voters, stating that the voter received a ballot;
- To mark a ballot at the request of a voter;
- To do any action that compromises the confidentiality of the votes;
- To be present in the voting booth during the voting process;
- To participate in the vote counting that is conducted by the election commission;
- To do any action that impedes the work of the election commission or to participate in the decision-making processes of the corresponding election commission.

НИЗОМНОМА

дар бораи тартиби иштироки намояндагон -
нозирон дар интихоботи Маҷлиси Олӣ ва
Маҷлисиҳои маҳаллии вакилони халқи
Ҷумҳурии Тоҷикистон

ПОЛОЖЕНИЕ

о порядке участия представителей-наблюдателей
на выборах Маджлиси Оли и местных Маджлисов
народных депутатов Республики Таджикистан
(на таджикском языке)

REGULATION

on the procedures for the participation of representa-
tives-observers during the elections of the Majlisi Oli
and the local Majlises of People's Deputies of the Re-
public of Tajikistan (in Tajik)

ҚАРОРИ

Комиссияи марказии интиҳобот ва раёйпурсии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Оид ба тасдиқи Низомнома дар бораи тартиби иштироки намоёндагони ҳизбҳои сиёсӣ, шахсони боэътимоди номзадҳо ба вакилӣ, васоити ахбори омма, нозирони миллӣ ва байналмилалӣ (хориҷӣ) дар интиҳоботи Маҷлиси Олӣ ва Маҷлисиҳои маҳаллии вакилони халқи Ҷумҳурии Тоҷикистон

Бо назардошти

- зарурат ба беҳтарсозии раванди интиҳобот, таъмини шаффофият ва демократӣ будани интиҳобот,
- тағйиротҳои воридшуда ба Қонуни конститутсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи интиҳоботи Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон» аз 16 июни соли 2004,
- пешниҳодҳои ҳизбҳои сиёсӣ, номзадҳо ба вакилӣ, васоити ахбори омма ва нозирони миллӣ ва байналмилалӣ (хориҷӣ) ва мутобиқи Моддаи 12 Қонуни конститутсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи интиҳоботи Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон».

Комиссияи марказии интиҳобот ва раёйпурсии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор мекунад:

1. Низомнома дар бораи тартиби иштироки намоёндагони ҳизбҳои сиёсӣ, номзадҳо ба вакилӣ, шахсони боэътимоди номзадҳо, васоити ахбори омма ва нозирони миллӣ ва байналхалқӣ (хориҷӣ) дар интиҳоботи Маҷлиси Олӣ ва

port for their activities will be provided by the country or organization that appoints the observer.

International (foreign) observers are under protection of the government of the Republic of Tajikistan during the period of their stay in Tajikistan. The election commissions and government departments are obliged to provide them with any necessary assistance.

The Central Commission for Elections and Referenda of the Republic of Tajikistan may recall an accredited international (foreign) observer if he or she violates the laws of the Republic of Tajikistan or the universally recognized principles and norms.

II. The rights and responsibilities of the representatives (observers) of political parties and candidates concerning election observation:

1. The representatives (observers) of political parties and candidates who have documents certifying their authority to observe the elections have the right:

- To be familiarized with the voter lists;
- To be present in the voting premises from the moment the precinct election commission starts its work until the moment it finishes;
- To observe the distribution of ballots to voters;
- To observe the process of canceling unused and invalid ballots, and to observe the vote counting process;
- To familiarize with protocols of the Precinct Election Commission on the voting results.
- To ask questions, with the permission of the chairman of the corresponding election commission, receive answers

cation of his or her residence should be indicated in the lists as well as the exact polling station in which he or she intends to exercise his representation. The political party must give its representative (observer) a document identifying his or her authority.

2. Candidates racing in single mandate constituencies (self nominees) shall do the same for their representatives (observers) as indicated in Point 1. The candidate must give his or her representatives (observers) a document certifying his or her authority to represent him/her.
3. Based on the documents submitted for the representatives, the district electoral commission will inform the precinct electoral commissions, the names of the representatives (observers) who will observe the elections on behalf of the political parties and candidates no later than one day before the elections.
4. The international (foreign) observers shall be accredited by the Central Commission for Elections and Referenda of the Republic of Tajikistan based on the applications from foreign states and international organizations submitted through the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Tajikistan. The surname and the name of each observer and his or her country or the international organization he or she represents, should be indicated in the accreditation application. The status of international (foreign) observers begins on the day of accreditation and expires on the date of the official publication of the election results.

The Central Commission for Elections and Referenda of the Republic of Tajikistan will give all international (foreign) observers an ID authorizing them to carry out their duties during the period of elections. International (foreign) observers will conduct their activities independently and all material and financial sup-

Маҷлисиҳои маҳаллии вакилони халқии Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда шавад (замима мегардад).

2. Бо тасдиқи ин низомнома, Низомнома дар бораи тартиби иштироки намояндагони ҳизбҳои сиёсӣ, номзадҳо ба вакилӣ, васоити ахбори омма ва нозирони миллӣ ва байналмилалӣ (хориҷӣ) дар интихоботи Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки таҳти Қарори № 161 Комиссияи марказии интихобот ва раёйпурсии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 4 Феврари 2000 тасдиқ шуда буд, безътибор доништа шавад.

Раиси Комиссияи марказии интихобот ва раёйпурсии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Котиби Комиссияи марказии интихобот ва раёйпурсии Ҷумҳурии Тоҷикистон

ш. Душанбе, 16 декабри соли 2004, № _____

Бо қарори Комиссияи
марказии интихобот ва
райпурсии Ҷумҳурии
Тоҷикистон аз _____ соли
_____ № ____ тасдиқ карда шуд

НИЗОМНОМА

дар бораи тартиби иштироки намояндагони ҳизбҳои
сиёсӣ, номзадҳо ба вакилӣ, шахсони боэътимоди
номзадҳо, васоити ахбори омма ва нозирони миллӣ ва
байналмилалӣ (хориҷӣ) дар интихоботи Маҷлиси Олии
ва Маҷлисиҳои маҳаллии вакилони халқи Ҷумҳурии
Тоҷикистон

I. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Иштироки намояндагони ҳизбҳои сиёсӣ, шахсони
боэътимоди номзадҳо ба вакилӣ, васоити ахбори омма
ва нозирони миллӣ ва байналхалқӣ (хориҷӣ) дар
интихобот бо Муддаҳои 8, 8¹, 8², 20, 42 ва 46-и Қонуни
Конститутсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон № 837 «Дар
бораи интихоботи Маҷлиси Олии Ҷумҳурии
Тоҷикистон», ки 10 декабри соли 1999 қабул шуда, 16
июни соли 2004 тағйирот ворид гашт, қафолат дода
мешавад. Муддаи 6-и Қонуни конститутсионии
Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи интихоботи
вакилон ба Маҷлисиҳои маҳаллии вакилони халқ» аз
таърихи 10 июни соли 1999 иштироки танҳо нозирони
маҳаллиро (як намоienda (нозир) аз ҳар ҳизби сиёсии
ба қайд гирифташуда, шахсони боэътимоди номзадҳои
мустақил ва намоiendaгони матбуот, радио ва
телевизион)-ро пешбарӣ таъмин менамояд.

Банди 8 санади САҲА, ки дар Копенхаген (1990)
қабул шудааст, нақши нозирони хориҷӣ ва маҳаллиро

ing place.

The definition of the participation of national and international observers is in the “Convention on Standards of Democratic Elections, Electoral Rights, and Freedoms for Member-States of the Commonwealth of Independent States”, which was ratified by the Republic of Tajikistan on October 8, 2003.

In accordance with the principles of transparency and publicity in all aspects of the electoral process, all activities, particularly those of the electoral commissions, must be conducted openly and publicly. The law states that one representative from each political party, proxies of candidates, mass media, and international (foreign) observers, have the right to be present at meetings of the electoral commission, be at polling stations on Election Day, and during the vote counting procedure. They must have corresponding documents, confirming their authority to participate as an observer. Any interference by the aforementioned representatives and observers in the voting process or in the activities of the election commissions is forbidden.

Taking into consideration these principles and provisions of Article 12 of the Constitutional Law of the Republic of Tajikistan “On the Elections of the Majlisi Oli of the Republic of Tajikistan”, the Central Commission for Elections and Referenda of the Republic of Tajikistan establishes the following procedures for the participation of representatives of political parties, proxies of candidates, mass media and national and international (foreign) observers during the elections of the Majlisi Oli and local Majlises of People’s Deputies of the Republic of Tajikistan:

1. The republican or local bodies of political parties shall present their applications with the enclosed lists of their representatives to the district electoral commissions not later than 5 days prior to the day of the elections. The surname, name, and patronymic of the representative (observer) and the lo-

CONFIRMED by a Resolution of
the Central Commission for Elections
and Referenda of the Republic of Tajikistan on _____, 200__, # _____

REGULATION

On the procedures for the participation of representatives of political parties, proxies of candidates, mass media and international (foreign) observers during the elections of the Majlisi Oli and the local Majlises of People's Deputies of the Republic of Tajikistan

I. GENERAL PROVISION

The participation of representatives of political parties, proxies of candidates to deputies, mass media and international (foreign) observers at the election, is guaranteed by Articles 8, 8¹, 8², 20, 42, and 46 of the Constitutional Law #837 "On the Elections of the Majlisi Oli of the Republic of Tajikistan" dated December 10, 1999, with amendments made on June 16, 2004. Article 6 of the Constitutional Law of the Republic of Tajikistan "On the Elections of Deputies to Local Majlises of People's Deputies" dated June 10, 1999, provides for the participation of only local observers (one representative – observer - from each of the registered political parties, the proxies of candidates, and representatives of the print, radio, and television media) during the elections.

Paragraph 8 of the OSCE document accepted in Copenhagen (1990) recognizes the role of international and national observers in the OSCE region. The participating States consider that the presence of observers, both foreign and domestic, can enhance the electoral process for States in which elections are tak-

дар манотиқи САҲА эътироф мекунад. Кишварҳои иштироккунанда чунин меҳисобанд, ки «ҳузури нозирони хориҷӣ ва маҳаллӣ метавонад обрӯи раванди интиҳоботро дар ҳамон кишвар бардорад».

Моҳият ва таърифи иштироки нозирони маҳаллӣ ва хориҷӣ дар «Муоҳидаи меъёрҳои интиҳоботи демократӣ, ҳуқуқҳо ва озодиҳои интиҳоботии кишварҳои узви Иттиҳоди давлатҳои мустақил» нишон дода шудааст, ки он аз тарафи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар таърихи 8 октябри 2003 ба тасвиб расидааст.

Мутобиқи принципҳои шаффоф ва ошкоро будани тамоми раванди интиҳобот, ҳамаи фаъолиятҳо махсусан фаъолияти комиссияҳои интиҳобот бояд кушоду равшан сурат гиранд. Қонун муайян кардааст, ки як намоён аз ҳар ҳизби сиёсӣ, шахсони боэътимоди номзадҳо ба вакилӣ, васоити ахбори омма ва нозирони миллӣ ва байналмилалӣ (хориҷӣ) ҳуқуқи иштирок дар маҷлисҳои комиссияи интиҳобот ва ҳузур дар участкаҳои интиҳоботӣ дар рӯзи интиҳобот ва ҳангоми ҳисоби овозҳоро дорад. Онҳо бояд барои ҳамчун нозир иштирок намудан, ҳуҷҷатҳое, ки ваколатҳои онҳоро тасдиқ мекунад, донта бошанд. Ҳама гуна даҳлат дар ҷараёни овоздиҳӣ ва ё дар фаъолияти комиссияҳои интиҳобот аз ҷониби намоёндагони дар боло зикр шуда ва нозирон манъ карда шудааст.

Дар ин асно моддаи 12 Қонуни конститутсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи интиҳоботи Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон»-ро бо роҳбарӣ гирифта, Комиссияи марказии интиҳобот ва раъйпурсии Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби зеринро оид ба иштироки намоёндагони ҳизбҳои сиёсӣ, шахсони боэътимоди номзадҳо, васоити ахбори омма

ва нозирони миллӣ ва байналмилалӣ (хориҷӣ) дар интиҳоботи Маҷлиси Олӣ ва Маҷлисиҳои маҳаллии вакилони халқи Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад:

1. Мақомоти ҷумҳуриявӣ ё минтақавии ҳизбҳои сиёсӣ бояд дархости худро бо замимаи рӯйхати намоёндогони худ на дертар аз 5 рӯз пеш аз рӯзи интиҳобот ба комиссияҳои ҳавзавии интиҳобот пешниҳод намоянд. Ному насаб ва макони зисти намоёнда, ки ба сифати намоёнда (нозир) иштирок менамояд, бояд дар рӯйхат нишон дода шавад. Ҳизби сиёсӣ бояд ба намоёндаи (нозири) худ барои тасдиқи ваколаташ ҳуҷҷат диҳад.
2. Номзадҳои худпешбарӣшаванда, ки дар ҳавзаҳои якмандатӣ пешбарӣ мешаванд низ барои намоёндогони (нозирони) худ чунин корро мувофиқи тартиби дар банди 1 зикрффта анҷом медиҳанд. Номзад бояд ба намоёндогони (нозирони) худ ҳуҷҷатеро, ки ваколати ӯро ҳамчун намоёндаи (нозир) номзад тасдиқ мекунад, диҳад.
3. Комиссияи ҳавзавии интиҳобот дар асоси ҳуҷҷатҳои пешниҳодшудаи намоёндогон, ба комиссияҳои участкавии интиҳоботӣ ному насаби намоёндогон (нозироне)-ро ки интиҳоботро аз ҷониби ҳизбҳои сиёсӣ ва номзадҳои мустақил назорат мекунанд, на дертар аз 1 рӯз пеш аз интиҳобот пешниҳод мекунад.
4. Нозирони байналмилалӣ (хориҷӣ) дар асоси аризаҳои кишварҳои хориҷӣ ва ташкилотҳои байналмилалӣ, ки ба вазитаи Вазорати корҳои

of the Republic of Tajikistan (enclosed).

2. With the confirmation of this regulation, the regulation on the procedures for the participation of representatives of political parties, proxies of candidates to deputies, mass media, international (foreign) observers during the elections in the Republic of Tajikistan that was approved by Resolution #161 of the Central Commission for Elections and Referenda of the Republic of Tajikistan on February 4, 2000, is considered invalid.

Chairman of the Central Commission for Elections and Referenda of the Republic of Tajikistan

Secretary of the Central Commission for Elections and Referenda of the Republic of Tajikistan

Dushanbe, December 16 2004, # _____

RESOLUTION
of the Central Commission for Elections and Referenda of the
Republic of Tajikistan

On the confirmation of the Regulation on the procedures for the participation of representatives of political parties, proxies of candidates, mass media and national and international (foreign) observers during the elections of the Majlisi Oli and the local Majlises of People's Deputies of the Republic of Tajikistan

Taking into consideration:

- The need to improve the electoral process, in order to provide for publicity, transparency, and democracy of elections
- The amendments introduced to the Constitutional Law of the Republic of Tajikistan "On Elections of Majlisi Oli of the Republic of Tajikistan, on June 16th, 2004"
- The suggestions from political parties, candidates, the mass media, and national and international (foreign) observers and in conformity with Article 12 of the Constitutional Law of the Republic of Tajikistan "On Elections of the Majlisi Oli of the Republic of Tajikistan",

The Central Commission for Elections and Referenda of the Republic of Tajikistan resolves:

1. To confirm the Regulation on the procedures for the participation of representatives of political parties, proxies of candidates to deputies, mass media, and national and international (foreign) observers during the elections of the Majlisi Oli and the local Majlises of People's Deputies

хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод гаштаанд, аз тарафи Комиссияи марказии интиҳобот ва раёйпурсии Ҷумҳурии Тоҷикистон акредитатсия мешаванд. Ному насаби ҳар як нозир, инчунин кишвар ё ташкилоте, ки ӯ намояндагӣ мекунад, бояд дар аризаи акредитатсия зикр ёфта бошад. Муддати ваколати нозирони байналмилалӣ (хориҷӣ) аз рӯзи интиҳобот оғоз ёфта, пас аз эълони расмӣ натиҷаҳои интиҳобот қатъ меёбад.

Комиссияи марказии интиҳобот ва раёйпурсии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳамаи нозирони байналмилалӣ (хориҷӣ) шаҳодатнома медиҳад, ки бо истифода аз он онҳо вазифаи худро дар давраи интиҳобот иҷро мекунанд. Нозирони байналмилалӣ (хориҷӣ) фаъолияти худро мустақилона мебаранд ва ҳамаи мавод ва маблағҳои лозимӣ аз ҷониби мамлакат ё ташкилоте ки нозирро фиристодааст, таъмин карда мешаванд.

Нозирони байналмилалӣ (хориҷӣ) ҳангоми иқомати худ дар Тоҷикистон таҳти муҳофизати Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор доранд. Комиссияҳои интиҳобот ва идораҳои ҳукуматӣ ўҳдадоранд, ки ба онҳо ёрии лозима расонанд.

Комиссияи марказии интиҳобот ва раёйпурсии Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонад нозирони байналмилалӣ (хориҷӣ) акредитатсияшударо, агар ӯ қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ё меъёр ва принципҳои эътирофшудаи умумиро вайрон кунад, боз хонад.

**II. Ҳуқуқ ва ӯҳдадориҳои намоёндагони
(нозирони) ҳизбҳои сиёсӣ ва номзадҳо
ҷиҳати назорати интиҳобот.**

1. Намояндагони (нозирони) ҳизбҳои сиёсӣ ва номзадҳое, ки дорои ҳуҷҷати тасдиқкунандаи ваколати онҳо ҳамчун нозирони интиҳобот мебошанд, ҳуқуқ доранд:

- бо рӯйхати интиҳобкунандагон шинос шаванд;
- аз замони ба кор оғоз кардани комиссияи участкавии интиҳобот то вақти тамом шудани кори он дар бинои овоздиҳӣ ҳозир бошанд;
- рафти ба интиҳобкунандагон додани бюлетенро мушоҳида кунанд;
- чараёни бекор кардани бюлетенҳои истифоданашуда ва безътиборро мушоҳида намоянд, чараёни ҳисобкунии овозҳои интиҳобкунандагонро аз масофаи муайян назорат кунанд;
- бо маълумоти протоколҳои комиссияҳои участкаҳои интиҳоботӣ дар бораи натиҷаҳои овоздиҳӣ шинос шаванд;
- бо иҷозати раиси комиссияи интиҳоботи дахлдор саволҳо ба миён гузорад ва ҷавоби онро талаб намояд, диққати раиси комиссияи интиҳоботиро ба воқеаҳо ва фактҳои ғарбона нақардани қонун ҷалб намоянд;
- оид ба қарор ва амали (беамалии) комиссияи интиҳоботӣ ба комиссияи болоии интиҳоботӣ ё ба суд шикоят кунанд;
- дар ҳолатҳои ҳисоби тақрори овози интиҳобкунандагон дар комиссияҳои дахлдор иштирок намоянд.

REGULATION

on the procedures for the participation of representatives-observers during the elections of the Majlisi Oli and the local Majlises of People's Deputies of the Republic of Tajikistan

НИЗОМНОМА

дар бораи тартиби иштироки намояндагон -
нозирон дар интиҳоботи Маҷлиси Олӣ ва
Маҷлисҳои маҳаллии вакилони халқи
Ҷумҳурии Тоҷикистон (бо забони англисӣ)

ПОЛОЖЕНИЕ

о порядке участия представителей-наблюдателей
на выборах Маджлиси Оли и местных Маджлисов
народных депутатов Республики Таджикистан
(на английском языке)

2. Намояндагони (нозирони) ҳизбҳои сиёсӣ ва номзадҳо ҳақ надоранд:

- ба интихобкунандагон бюлетени овоздиҳӣ диҳанд;
- ба ҷои интихобкунанда бо хоҳиши ӯ барои гирифтани бюлетенҳои интихоботӣ имзо гузоранд;
- ба ҷои интихобкунанда бо хоҳиши ӯ бюлетенҳои интихоботиро пур кунанд;
- ҳангоми раванди овоздиҳӣ дар дохили ҳуҷраҳои овоздиҳӣ бошанд;
- ҳангоми гузаронидани ҳисоби бюлетенҳо, ки аз ҷониби комиссияи интихоботӣ анҷом дода мешавад, иштирок кунанд;
- амалҳое содир намоянд, ки кори комиссияи интихоботиро ҳалалдор намоянд ва ё дар қабул кардани қарори комиссияи интихоботии дахлдор иштирок намоянд.

III. Ҳуқуқ ва ӯҳдадорӣҳои нозирони байналмилалӣ (хориҷӣ).

1. Нозирони байналмилалӣ (хориҷӣ) ҳуқуқ доранд:

- ҳуҷҷатҳоеро, ки ҷараёни интихоботро танзим менамоянд дастрас кунанд, аз комиссияҳои интихобот иттилооти зарурӣ ва нусхаи ҳуҷҷатҳои интихоботиро гиранд;
- бо ҳизбҳои сиёсӣ, ки дар интихобот ширкат доранд ва бо номзадҳои алоҳида робита дошта бошанд;
- озодона дар ҳар участкаи интихоботӣ ва бинои

овоздихӣ, аз ҷумла дар рӯзи овоздихӣ ҳузур дошта бошанд;

- ҷараёни овоздихӣ, ҳисоби овозҳо ва муайян намудани натиҷаи онҳоро дар шароите, ки ба мушоҳидаи ҳисоби бюллетенҳо имкон медиҳад, мушоҳида намоянд;
- бо натиҷаи баррасии шикоятҳо (аризаҳо) ва эродҳо вобаста ба вайрон кардани қонунгузориҳои интиҳобот шинос шаванд;
- ба намояндагони комиссияҳои интиҳобот, бе дахлат ба қори онҳо, оид ба мушоҳидаҳои ҳудашон иттилоъ диҳанд;
- баъди ба анҷом расидани овоздихӣ ақидаи ҳудро оид ба омодагӣ ва гузаронидани интиҳобот ошкоро изҳор намоянд;
- ҳулосаи ҳудро оид ба назорати ҷараёни интиҳобот ба Комиссияи марказии интиҳобот ва раёйпурсӣ пешниҳод кунанд.

2. Нозирони байналмилалӣ (хориҷӣ) ҳуқуқ надоранд:

- ҳангоме, ки интиҳобкунанда дар бюллетенҳои интиҳобот қайдҳои ҳудро мегузорад, дар ҳуҷраи овоздихӣ ҳозир бошанд;
- ба интиҳобкунандагон таъсир расонанд, ягон ҳел мавод ё адабиёти тарғиботиро паҳн намоянд;
- нисбати ҳизбҳои сиёсӣ, номзадҳо ба вакилӣ ё тартиби гузаронидани интиҳобот афзалиятеро баён намоянд;
- аз интиҳобкунандагон ба тарафдориҳои кӣ овоз додани онҳоро пурсанд;

IV. Права и обязанности представителей (журналистов) средств массовой информации.

В соответствии с избирательным законодательством Республики Таджикистан средства массовой информации освещают ход подготовки и проведения выборов, подсчета голосов, подведения итогов, опубликования результатов голосования и принятия решений избирательными комиссиями.

Представители (журналисты) отечественных печатных изданий, теле-радиоорганизаций и иных средств массовой информации, по предъявлению своего служебного удостоверения, вправе знакомиться с решениями и протоколами избирательных комиссий об итогах голосования и результатах выборов, преподносить достоверную информацию о ходе подготовки и проведения выборов в любых формах, предусмотренных законодательством Республики Таджикистан.

В день выборов, проведения подсчета и подведения итогов голосования, представители (журналисты) средств массовой информации могут осуществлять те же права и исполнять обязанности, принадлежащие национальным наблюдателям, в соответствии с законодательством о выборах Республики Таджикистан.

Иностранные журналисты, аккредитованные в республике, осуществляют те же права и исполняют обязанности, принадлежащие журналистам отечественных средств массовой информации, в соответствии с законодательством Республики Таджикистан и общепризнанными принципами и нормами международного права.

бюллетеней;

- знакомиться с результатом рассмотрения жалоб (заявлений) и замечаний, связанных с нарушением законодательства о выборах;
- доводить до сведения представителей избирательных комиссий свои наблюдения без вмешательства в их работу;
- заявлять открыто, после окончания голосования, свое мнение по подготовке и проведению выборов;
- представлять свои выводы по наблюдению за ходом избирательного процесса в Центральную комиссию по выборам и референдумам.

2. Международные (иностраные) наблюдатели не имеют право:

- находиться в кабине для голосования во время внесения избирателем отметок в избирательные бюллетени;
- воздействовать на избирателей, распространять любую пропагандистскую продукцию или литературу;
- заявлять о преимуществе политических партий, кандидатов в депутаты или порядке проведения выборов;
- спрашивать у избирателей за кого они будут голосовать;
- использовать в своем заключении факты, не обоснованные документально и не подлежащие проверке;
- использовать свой статус для осуществления действий, не связанных с наблюдением за ходом выборов.

- дар хулосаи худ аз фактҳое, ки бо ҳуҷҷатҳо асоснок нагардидаанд ва қобили тафтиш нестанд, истифода баранд;
- статуси худро барои содир кардани амале, ки ба мушоҳидаи рафти интиҳобот вобаста нест, истифода баранд.

IV. Ҳуқуқ ва ўҳдадорӣҳои намоёндагои васоити ахбори омма (рӯзманигорон)

Мутобиқи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон оид ба интиҳобот, воситаҳои ахбори омма ҷараёни омодагӣ барои баргузори интиҳобот, ҳисобкунии овозҳо, таҳия ва эълони натиҷаҳои овоздиҳӣ ва низ қарорҳои комиссияҳои интиҳоботиро нашр ва паҳш хоҳанд кард.

Намоёндагои матбуоти маҳаллӣ, телевизион, радио ва дигар намудҳои матбуот (рӯзманигорон) ҳуқуқ доранд, ки бо пешниҳоди ҳуҷҷати касбии худ бо қарорҳо ва протоколҳои комиссияҳои интиҳоботӣ дар бораи натиҷаҳои овоздиҳӣ ва интиҳобот шинос шаванд ва мутобиқи қонуни матбуот маълумоти мӯътамадро дар бораи омодагӣ ва баргузори интиҳобот, ки аз тарафи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд, дарёфт намоёнд.

Дар рӯзи интиҳобот ва дар ҷараёни овоздиҳӣ, ҳисоби овозҳо ва муайян кардани натиҷаи овоздиҳӣ намоёндагои воситаҳои ахбори омма (рӯзманигорон) аз ҳамаи ҳуқуқҳо ва ўҳдадорӣҳои бархурдоранд, ки нозирони миллӣ мутобиқи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон оид ба интиҳобот аз онҳо бархурдоранд.

Рӯзманигорони хориҷии акредитатсияшуда аз ҳамаи ҳуқуқҳо ва ўҳдадорӣҳои бархурдоранд, ки

рӯзноманигорони маҳаллӣ мутобиқи қонунигузории Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба интихобот, принсипҳо ва меъёрҳои ҳуқуқи байналмилалӣ эътирофшуда аз онҳо бархурдоранд.

- расписываться по просьбе избирателя за него/нее при получении бюллетеня;
- заполнять бюллетень по просьбе избирателя;
- совершать какое-либо действие, мешающее тайне голосования;
- находиться в кабине голосования во время голосования;
- участвовать непосредственно в подсчете бюллетеней, производимом избирательной комиссией;
- совершать какое-либо действие, препятствующее работе избирательной комиссии, или участвовать при принятии решения соответствующей избирательной комиссией.

III. Права и обязанности международных (иностранных) наблюдателей.

1. Международные (иностранные) наблюдатели имеют право:

- получать документы, регулирующие процесс выборов, необходимую информацию и копии избирательных документов на избирательных участках;
- иметь связь с политическими партиями и отдельными кандидатами, участвующими в выборах;
- свободно находиться на любом избирательном участке или в помещении для голосования, в том числе в день голосования;
- наблюдать за процессом голосования, подсчетом голосов и определением их результатов в условиях, которые позволяют вести наблюдение за подсчетом

II. Права и обязанности представителей (наблюдателей) политических партий и кандидатов в депутаты по наблюдению за выборами

1. Представители (наблюдатели) политических партий и кандидатов в депутаты, имеющие документ, удостоверяющий их полномочия, имеют право:

- ознакомиться со списком избирателей;
- находиться в помещении для голосования с начала работы участковой комиссии и до ее завершения;
- наблюдать за выдачей бюллетеней для голосования избирателям;
- наблюдать за ходом погашения неиспользованных, недействительных бюллетеней, подсчетом голосов избирателей на определенном расстоянии;
- ознакомиться с протоколами участковых избирательных комиссий по результатам голосования;
- с разрешения председателя соответствующей избирательной комиссии ставить вопросы и требовать их пояснения, обращать внимание председателя комиссии на случаи и факты несоблюдения закона;
- обжаловать решение, действие (бездействие) избирательной комиссии в вышестоящую избирательную комиссию или суд;
- присутствовать при повторном подсчете голосов избирателей, если такое случается, соответствующих избирательных комиссиях.

2. Представители (наблюдатели) политических партий и кандидатов в депутаты не имеют право:

- выдавать бюллетени для голосования избирателям;

ПОЛОЖЕНИЕ

о порядке участия представителей-наблюдателей на выборах Маджлиси Оли и местных Маджлисов народных депутатов Республики Таджикистан

НИЗОМНОМА

дар бораи тартиби иштироки намояндагон - нозирон дар интихоботи Маҷлиси Олӣ ва Маҷлисиҳои маҳаллии вакилони халқи Ҷумҳурии Тоҷикистон (бо забони русӣ)

REGULATION

on the procedures for the participation of representatives-observers during the elections of the Majlisi Oli and the local Majlises of People's Deputies of the Republic of Tajikistan (in Russian)

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

Центральной комиссии по выборам и проведению референдумов Республики Таджикистан

Об утверждении Положения о порядке участия
представителей политических партий, доверенных
лиц кандидатов в депутаты, средств массовой
информации, национальных и международных
(иностранных) наблюдателей на выборах Маджлиси
Оли и местных Маджлисов народных депутатов
Республики Таджикистан

Исходя из необходимости совершенствования
избирательного процесса, в целях обеспечения гласности,
прозрачности и демократичности выборов, основываясь на
внесенных 16 июня 2004 года изменениях и дополнениях в
конституционный Закон Республики Таджикистан «О
выборах Маджлиси Оли Республики Таджикистан»,
принимая во внимание предложения политических партий,
кандидатов в депутаты, средств массовой информации,
национальных и международных (иностранных)
наблюдателей, в соответствии со статьей 12
конституционного Закона Республики Таджикистан «О
выборах Маджлиси Оли Республики Таджикистан»
Центральная комиссия по выборам и проведению
референдумов Республики Таджикистан

п о с т а н о в л я е т:

1. Утвердить Положение о порядке участия
представителей политических партий, доверенных
лиц кандидатов в депутаты, средств массовой
информации, национальных и международных
(иностранных) наблюдателей на выборах Маджлиси

Таджикистан по заявкам иностранных государств и
международных организаций, направленными через
Министерство иностранных дел Республики
Таджикистан. В заявках об аккредитации должны быть
указаны фамилия и имя наблюдателя, а также
наименование страны или международной
организации, которую он/она представляет.
Полномочия иностранного (международного)
наблюдателя начинаются со дня его аккредитации и
заканчиваются в день официального опубликования
общих результатов выборов.

Центральная комиссия по выборам и проведению
референдумов Республики Таджикистан выдает
иностранному (международному) наблюдателю
удостоверение установленного образца, которое дает ему
право осуществлять свою деятельность в период выборов.
Международный (иностранный) наблюдатель осуществляет
свою деятельность самостоятельно и независимо,
материально-финансовое обеспечение его деятельности
производится за счет направившей его стороны.

Международные (иностранные) наблюдатели в период
пребывания в Таджикистане пользуются покровительством
Республики Таджикистан. Избирательные комиссии и
органы государственной власти республики обязаны
оказывать им необходимое содействие.

Центральная комиссия по выборам и проведению
референдумов Республики Таджикистан может отозвать
аккредитацию международного (иностранного)
наблюдателя в случае нарушения им законов Республики
Таджикистан или общепризнанных принципов и норм
международного права.

партий, доверенных лиц кандидатов, средств массовой информации, национальных и международных (иностраных) наблюдателей выборах Маджлиси Оли и местных Маджлисов народных депутатов Республики Таджикистан:

1. Республиканские, либо местные органы политических партий должны представить в окружные избирательные комиссии заявки с приложенными к ним списками своих представителей (наблюдателей) не позднее, чем за 5 дней до выборов. В списках должны быть указаны фамилия, имя и отчество представителя (наблюдателя), его место жительства и в каком конкретном избирательном участке предполагается им осуществлять свое представительство. Орган партии выдает своему представителю (наблюдателю) документ, удостоверяющий его полномочия.
2. Кандидаты в депутаты, выдвинувшиеся путем самовыдвижения, осуществляют такие же действия в отношении своих представителей (наблюдателей), согласно процедурам указанных в пункте 1. Кандидат в депутаты выдает своим представителям (доверенным лицам) документ, удостоверяющий его полномочия представлять его.
3. На основе представленных документов о представителях окружная избирательная комиссия сообщает участковым избирательным комиссиям имена и фамилии представителей (наблюдателей), которые будут осуществлять наблюдение за выборами от имени политических партий и кандидатов в депутаты, не позднее, чем за день до выборов.
4. Международные (иностраные) наблюдатели должны быть аккредитованы Центральной комиссией по выборам и проведению референдумов Республики

Оли и местных Маджлисов народных депутатов Республики Таджикистан (прилагается);

2. С утверждением настоящего Положения Положение о порядке участия представителей политических партий, кандидатов в депутаты, средств массовой информации, национальных и международных (иностраных) наблюдателей на выборах в Республике Таджикистан, утвержденное Постановлением Центральной комиссии по выборам и проведению референдумов Республики Таджикистан от 4 февраля 2000 года №161 признать утратившим силу.

Председатель Центральной комиссии по выборам и проведению референдумов Республики Таджикистан

Секретарь Центральной комиссии по выборам и проведению референдумов Республики Таджикистан

г. Душанбе, 16 декабря 2004 года, № ____

У Т В Е Р Ж Д Е Н О
Постановлением Центральной
комиссии по выборам и
проведению референдумов
Республики Таджикистан
от «___» _____ 200 года №___

ПОЛОЖЕНИЕ

о порядке участия представителей политических партий,
доверенных лиц кандидатов в депутаты, средств массовой
информации, национальных и международных
(иностраннх) наблюдателей на выборах Маджлиси Оли
и местных Маджлисов народных депутатов Республики
Таджикистан

I. ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Участие представителей политических партий, доверенных лиц кандидатов в депутаты, средств массовой информации, национальных и международных (иностраннх) наблюдателей на выборах предусмотрено статьями 8, 8¹, 8², 20, 42 и 46 конституционного Закона «О выборах Маджлиси Оли Республики Таджикистан» от 10 декабря 1999 года № 837, с изменениями и дополнениями, внесенными 16 июня 2004 года. Статья 6 конституционного Закона Республики Таджикистан «О выборах депутатов в местные Маджлисы народных депутатов» от 10 июня 1999 года предусматривает участие в выборах только местных наблюдателей (по одному представителю (наблюдателю) от каждой зарегистрированной политической партии, доверенных лиц кандидатов, представителей печати, радио и телевидения).

В восьмом параграфе документа ОБСЕ, принятого в

Копенгагене (1990 г.) содержится признание роли международных и национальных наблюдателей региона ОБСЕ. Там, в частности, сказано, что «присутствие наблюдателей, как иностранных, так и национальных, может повысить авторитетность избирательного процесса». Значение участия национальных и международных наблюдателей закреплено в «Конвенции о стандартах демократических выборов, избирательных прав и свобод в государствах-участниках Содружества Независимых Государств», ратифицированной Республикой Таджикистан 8 октября 2003 года.

В соответствии с принципом прозрачности и гласности в отношении всех объектов избирательного процесса, любая деятельность, в особенности деятельность избирательных комиссий, должна осуществляться открыто и гласно. Закон определяет по одному представителю из каждой политической партии, доверенных лиц кандидатов, средств массовой информации и национальных и международных (иностраннх) наблюдателей, которые имеют право присутствовать на заседаниях избирательной комиссии присутствовать на избирательных участках в день выборов и в процессе подсчета голосов. Их полномочия участвовать в качестве наблюдателей должны быть подтверждены соответствующими документами. Вмешательство указанных представителей и наблюдателей в процесс голосования и в деятельность избирательных комиссий запрещается.

На основе этого, и, руководствуясь статьей 12 конституционного Закона Республики Таджикистан "О выборах Маджлиси Оли Республики Таджикистан", Центральная комиссия по выборам и проведению референдумов Республики Таджикистан устанавливает следующий порядок участия представителей политических